

לקוחות יקרים,

בעדכון זה נביא את עיקרי פסק דינו של בית המשפט העליון (כב' השופטים עמית, וילנר וכנפי-שטייניץ) ברע"א 2299/23 זילברברג נ' פרו (15.8.2023), שבו בוטלה הלכת פיצול הסעדים ונקבע שלבית משפט מחוזי, הדן בתביעה הנוגעת למקרקעין שבסמכותו העניינית, מסורה הסמכות לדון גם בסעדים כספיים שבתחום סמכותו של בית משפט השלום, כאשר אלה נובעים מאותה עילת תביעה. **המשמעות של פסק דין תקדימי זה היא, כי תובע שלא יעתור למלוא הסעדים הנובעים מאותה עילה בתביעות הנוגעות למקרקעין - יהיה מושתק מלתבוע אותם בהליך נפרד, אלא אם קיבל היתר לפיצול סעדים.**

לפירוט נוסף ולהרחבה, ראו להלן:

עניינו של פסק הדין בהיקף סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי בתביעה שעניינה במקרקעין בה נתבעים סעדים כספיים וסעדים שאינם כספיים (כגון אכיפה), הנובעים מאותה עילת תביעה.

המבקש, אדם פרטי, הגיש לבית המשפט המחוזי תביעה נגד המשיבה לאכיפת הסכם מכר דירה שלטענתו השתכלל לאחר משא ומתן בין הצדדים, אולם המשיבה סירבה לחתום עליו. בתביעה ציין המבקש כי הוא שומר על זכותו לתבוע מן המשיבה פיצויים מוסכמים בגין סירובה לחתום על ההסכם, וכן פיצויים בגין נזקיו והוצאותיו, וביקש מבית המשפט כי יתיר לו לפצל את סעדיו ולתבוע סעדים אלו בנפרד.

בהמשך, המבקש ביקש לתקן את כתב התביעה, ולהוסיף, בין היתר, סעד כספי חלופי לסעד האכיפה - פיצויים בגין הפרת ההסכם, או פיצויים בשל קיום משא ומתן בחוסר תום לב. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה, וקבע שהסעד הכספי המבוקש מצוי בסמכותו של בית משפט השלום. בשל דחיית בקשתו לתיקון כתב התביעה, הגיש המבקש ערעור לבית המשפט העליון.

בית המשפט העליון סקר את גלגוליה של הלכת פיצול הסעדים (שמקורה בע"א 29/58 לוי נ' עקריש) הקובעת, כי כאשר נתבעים סעדים כספיים וסעדים שאינם כספיים, והסעדים הנתבעים הם בסמכותם של בתי-משפט שונים, יש להפריד את התביעות. בשנים שחלפו מאז פסק הדין בעניין עקריש הוחלה הלכה זו גם למקרים שבהם הסעדים (ההצהרתי והכספי) נתבעו לחילופין, וגם למקרים שלא נוגעים לתביעות במקרקעין.

בית המשפט העליון עמד על שתי התכליות העיקריות לכללי הסמכות העניינית (כלומר, סמכותן של הערכאות השיפוטיות השונות לדון בנושאים שונים): האחת, היא ניתוב תובענות על פי מומחיותם, כשירותם ומיומנותם של השופטים בערכאות השונות; השנייה, היא קידום יעילות עבודתה של מערכת המשפט. התכלית הראשונה אינה בעלת חשיבות כבעבר, זאת בשל מומחיותם וכשירותם של השופטים בבתי-משפט השלום, שבהתאם, סמכותם הורחבה אף היא. **כיום, התכלית המושלת היא היעילות הדיונית, וכשם שברור שהעברת הליך לבית משפט השלום לאחר שבית המשפט המחוזי השקיע מאמצים בבירורו אינה יעילה, כך גם פיצול תביעה, באופן בו הערכאות**

השונות ייאצו לנהל כפל התדיינות בהליכים הנסובים על אותה מסכת עובדתית ועל אותה עילת תביעה, פוגעת קשות ביעילות הדיונית.

בית המשפט ציין, כי לאורך השנים נשמעו קריאות רבות בנוגע לבחינתה מחדש של ההלכה, ושינוי החקיקה בעניינה, אך משהמחוקק לא ערך שינויים אלו, סבר בית המשפט, כי יש לבחון את גדרי ההלכה הפסוקה מחדש. משכך, קבע בית המשפט, כי יש לצמצם את היקף המקרים בהם מתקיימת התדיינות כפולה, בשתי ערכאות שונות, באותו העניין, כאשר המסכת העובדתית זהה. בית המשפט המחוזי יהיה מוסמך גם בסעדים כספיים בסכום המסור לסמכותו של בית משפט השלום, כאשר אלו נלווים לתביעה לסעד במקרקעין הנתון לסמכותו.

בהערת אגב ציין בית המשפט, כי קיימת אפשרות, לפיה בית משפט השלום ידון בתביעה בה מתבקש סעד במקרקעין הנמצא בסמכותו, וסעד כספי הנמצא בסמכות בית משפט השלום (בניגוד להלכת עקריש), אולם, משקביעה זו לא התבקשה בענייננו, בית המשפט לא הרחיב בנושא.

מעתה, תובע שעותר לסעד הנוגע למקרקעין שבסמכותו של בית המשפט המחוזי, יחויב לעתור גם למלוא סעדיו הכספיים לפני בית המשפט המחוזי, גם כאשר סעדים כספיים אלו לבדם באים בגדרי סמכותו של בית משפט השלום. תובע אשר לא יעתור למלוא הסעדים הנובעים מאותה עילה, כמשמעותה בדין, בתביעות מסוג זה, יהא מושק מלתבוע אותם בהליך נפרד, אלא אם קיבל היתר ספציפי לפיצול סעדים.

מחלקת ליטיגציה פישר (FBC & Co.)

למידע נוסף אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה או הבהרה ונשמח לסייע ככל הנדרש.

tturjeman@fbclawyers.com

מייל

עו"ד תמר תורג'מן קדם

ccohen@fbclawyers.com

מייל

עו"ד חן כהן

ובטלפון 03-5266919

הכלול באגרת מידע זו הוא מידע כללי בלבד, הוא אינו חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו. כל הזכויות שמורות לפישר (FBC & Co.).
להירשם למייל זה או להסרה מרשימת התפוצה: news@fbclawyers.com